

PFC ETSAB: MUSEU INDUSTRIAL DEL RIU SÈNIA (MOLÍ HOSPITAL_ROSELL)
ALUMNE: ENRIQUE CANALDA PASTOR
DATA: 2-11-2011

MEMÒRIA CONCEPTUAL:

IMPORTÀNCIA HISTÒRICA COM A PUNT DE TROBADA

_Un dels punts de partida inicials del projecte ha estat el recuperar el sentit original que tenia el riu Sènia com a punt de trobada dels diferents pobles de la seva conca, degut a la importància de l'aigua en una zona amb llargs períodes de sequera com aquesta, a pesar de que políticament la seva traça ha sigut utilitzada per a delimitar una frontera territorial.

_Aigua que ha estat utilitzada tant per al seu consum directe per a les persones, animals i el rec dels conreus; com aprofitant-hi la força generada pel seu transcurs a lo llarg del riu, per a la producció d'aliments (molins de farina, d'oli...), per a la transformació de materials (molins de paper, martinets per forjar metalls, batans de roba...) o per a la generació d'electricitat. Però això va canviar quan es va construir el pantà d'Ulldecona, ja que al tallar el fluxe natural del riu, la majoria d'aquestes activitats van deixar de funcionar, al mateix temps que degut a la velocitat dels canvis que es van produir durant el s.XX, la resta d'indústries fluvials que encara funcionaven, van acabar quedant obsoletes.

_Actualment la importància d'aquest riu ha quedat a un segon pla, acabant essent la seva riba, el lloc on col·locar-hi allò que no es vol en els nuclis urbans, amb lo que granjes i grans naus industrials, entre d'altres, l'han anat ocupant, estenent-se a lo llarg de la carretera paral·lela a ell.

RECUPERACIÓ DE RECORREGUTS

_ Especialment important, dins de tot el transcurs del riu, era el tram situat entre la població de la Sènia i el Molí Hospital, d'una longitud d'uns 3 km (la longitud total del riu és de 49km), i en el que es trobaven 8 dels 28 molins que hi ha en ell. Actualment la majoria de les parcel·les d'aquest tram, continuen essent conreades (de parcel·lació molt petita). Aquest tram serà el que delimitarà l'àrea de la intervenció i el que es voldrà millorar amb la proposta.

_ Es recuperaran aquells camins que recorrien longitudinalment el riu, i que s'han privatitzat (la majoria d'aquests apareixen junt a sèquies de regadiu), amb lo que aconseguirem una ruta alternativa per a vianants i bicicletes a través dels boscos i els conreus situats en el riu, sense haver d'accedir a la carretera ni haver de passar pel polígon industrial situat en ella i que amb petites intervencions es podria arribar a convertir aquest, en un parc fluvial que comunicaria tots els molins existents i que finalitzaria en el Molí Hospital.

_A més, en aquest tram sols existeixen dos camins per creuar el riu, un d'ells situat al nostre molí, però que queda inundat quan hi ha grans pluges. A mitjans del s.XVIII, enlloc d'aquest últim, existia un pont més elevat, que ara es recuperarà per a la proposta i que servirà per a connectar el molí amb l'altra riba del riu on s'hi troba un dels aparcaments i la sortida a la carretera principal.

CURS DE L'AIGUA

_ El cabal d'aigua que tenia el riu Sènia, en el moment previ a la construcció de l'embassament d'Ulldecona, era bastant baix, amb lo que els molins no podien funcionar directament amb l'aigua del riu, sinó que aquesta havia de ser canalitzada i emmagatzemada, per a poder aconseguir una potència suficient per a fer treballar els molins. La canalització del Molí Hospital comença a uns 1600m de distància d'aquest, just després d'on es troben els molins de l'Abella i del Guiot, on es troba l'assut (petita pressa) que desvia l'aigua del riu cap a les seves sèquies. Un cop arriba al molí (per una cota 8 m per sobre d'on es troben els molins), aquesta es va dividint en diferents sèquies secundàries per donar servei als cubs de cadascun dels molins (depòstis situats en el mur de contenció del pati dels molins). Un cop el cub estava ple, es deixava anar l'aigua que transmetia la força als molins mitjançant unes rodes hidràuliques horitzontals (molí de farina i d'oli) o verticals (molí de paper i martinet/ batà). Finalment l'aigua era canalitzada per sota terra fins al riu (actualment aquestes es troben connectades amb la sèquia de sortida per poder reutilitzar l'aigua per al rec).

_ Els recorreguts principals de la proposta, seguiran aquestes traces, amb lo que la sèquia de servei, marcarà l'eix principal del projecte; l'accés al museu situat als molins, es farà per la cota superior, seguint un recorregut descendent fins a la planta baixa on es troben els molins i el nucli vertical de comunicacions situat al pati dels molins, es situarà en el reclau deixat per l'ensorrament d'un dels cubs.

SITUACIÓ DE LA INTERVENCIÓ

_Les diferents intervencions d'ampliació que s'han fet en el conjunt a lo llarg dels anys, han tendit a créixer en direcció a l'est. Possiblement això sigui conseqüència de la situació del camí d'accés principal en aquell costat. A més, les últimes grans intervencions, van ser les de regularització d'aquests volums, durant els segles XVIII i XIX, amb lo que es va aconseguir que des de la visió del camí d'accés, totes aquelles edificacions d'èpoques tan distants, tinguessin una imatge conjunta (es van pujar plantes, es van crear noves obertures, nous frisos...). Però en canvi, les façanes posteriors no es van resoldre amb la mateixa cura, i tota la zona sud-oest no es va acabar de definir mai, quedant-hi solament en aquella zona un mur que delimitava els corrals.

_Les intervencions posteriors (s.XX) van ser de caire més funcional, com la creació d'unes basses a la plataforma central del conjunt, al mateix temps que es va cobrir la sèquia de servei (en la proposta es reompliran de terra per poder recuperar aquest espai central); la creació d'un nou volum a l'extrem nord dels molins on s'hi assecaven les olives i on s'hi emmagatzemava l'oli en trulls (aquest volum serà eliminat, per recuperar la façana principal dels molins i també pel mal estat en que es troba); i la zona del corrals de la casa es va cobrir parcialment amb una estructura porticada de formigó i una coberta de fibrociment (aquestes també seran suprimides).

_La intervenció es situarà principalment en la zona sud-oest del conjunt, ja que com hem dit, es la que es troba menys definida i a més perquè per aquest costat serà per el que arribaran els camins paral·lels al riu que s'han recuperat i que comuniquen amb la població de la Sènia i la resta de molins més pròxims.

_Degut a les limitacions per la inundabilitat, tota la intervenció, es situarà per sobre de la cota -0,85m que es a la que es troba la sèquia que dóna servei als molins (exceptuant la transformació dels molins de les cotes inferiors, en un museu, en els que es millorarà l'accessibilitat d'aquests).

SEQÜÈNCIES ESPACIALS

_Aquest nou creixement s'organitzarà a partir de l'eix traçat per la séquia que dóna servei als molins, des d'on es podrà accedir a totes les edificacions del conjunt, ja sigui directament o a través de les plataformes que es troben a diferents cotes (també comunicades mitjançant escales, ascensors i/o rampes).

_En quan a la disposició de les diferents volumetries, a més d'estar connectades a l'eix principal, igual com passa a les edificacions existents, aquestes es trobaran sempre organitzades al voltant de patis des dels quals es podrà accedir a elles, amb lo que s'aconseguirà graduar el pas entre l'exterior i l'interior, creant-hi unes seqüències espacials que respondran al següent esquema: [PAISATGE EXTERIOR > EIX PRINCIPAL (plataforma central)> PATIS > ESPAI INTERMEDI (pèrgoles o porxos) > INTERIOR EDIFICIS]

_Al costat sud d'aquests patis es situaran els equipaments principals i les instal·lacions centralitzades (amb accés rodat per la façana sud); pel costat nord aquests patis quedaran oberts per tenir vistes al riu i remarcar-ne la connexió amb l'eix principal i s'hi col·locaran unes pèrgoles per a crear-hi uns espais amb ombra. Els laterals est i oest es tancaran amb altures de manera escalonada, tenint la casa existent com a element amb més altura i en sentit descendent fins a l'extrem oest, per aconseguir que tots ells puguin tenir vistes al paisatge.

MODULACIÓ

_A l'hora de dimensionar aquest nou creixement, es va partir d'una modulació deduïda dels elements existents d'aquesta zona residencial de la que es van poder extraure dos grans mòduls de 27 x 38,5m (la casa y els corrals) que es podien subdividir en 5 parts de 7,7m el costat més llarg i en 6 parts de 4,5m el costat més curt.

_Per a resoldre les estructures dels nous volums s'ha optat per a la utilització d'un únic material, la fusta laminada encolada, mitjançant un sistema de pòrtics lineals sobre els que es recolzaran els forjats prefabricats de fusta LIGNATUR.

_Aquests han estat escollits pels següents motius:

- Facilitat d'adaptació d'aquests a la proposta, gràcies a la modulació del projecte.
- Prefabricació, optimització de la posta en obra.
- Lleugeresa, disminució del pes propi respecte d'altres sistemes constructius (revestiments també lleugers)
- Matèria prima d'origen renovable i possibilitat de reutilitzar la majoria dels seus elements un cop desmuntada.
- Respectuós amb les edificacions existents (estructures reversibles).

□